

การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ตามกรอบมาตรฐาน CEFR
**The Development of English Communication Skills in
the 21st Century with the Common European Framework
of Reference for Languages: CEFR**

อรรชนีดา หวานคง

Anchanida Wankong

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

E-mail: anchanida_wa12@hotmail.com

Received 15 July 2020; Revised 10 September 2020; Accepted 15 December 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีเป้าหมาย 1) เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ตามกรอบมาตรฐาน CEFR 2) เพื่อเรียนรู้วิธีการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ตามกรอบมาตรฐาน CEFR 3) เพื่อเข้าใจกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป หรือ CEFR ที่นำมาใช้ในประเทศไทย จะเห็นว่ายุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเรียนรู้ ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐาน CEFR จะช่วยยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่สูงขึ้นและสนับสนุนให้ครูอาจารย์สามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะ, การสื่อสารภาษาอังกฤษ, ศตวรรษที่ 21, กรอบมาตรฐาน CEFR

Abstract

This article aims; 1) to develop the communication skills in English in the 21st century with the Common European Framework of Reference for Languages: CEFR. 2) to learn how to improve communication skills in English in the 21st century with the Common European Framework of Reference for Languages: CEFR, and 3) to understand the Common European Framework of Reference for Languages: CEFR. The 21st century is the period of social and learning change. Therefore, the English instructional model according to the Common European Framework of Reference for Languages: CEFR will improve the proficiency of English for communication and support teachers to arrange teaching English process effectively.

Keywords: Skills Development, English Communication, in the 21st Century, CEFR

บทนำ

ภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในโลกปัจจุบัน เนื่องจากเป็นภาษาที่ทั่วโลกใช้ในการติดต่อสื่อสารมากภาษาหนึ่ง มีจำนวนประชากรถึงร้อยละ 80 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างประชากรในประเทศต่างๆ ทั้งในส่วนของกาารฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน หรือแม้แต่ด้านการสื่อสารทางออนไลน์ก็ยังใช้ภาษาอังกฤษสำหรับการติดต่อสื่อสาร (เมธิรา ผาติพันธุ์, 2562)เช่นเดียวกับในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงสิ่งต่างๆจากทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกันจึงทำให้เกิดแหล่งความรู้และวิทยาการใหม่ๆขึ้นทุกวัน ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงมีเปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ รวมไปถึงการศึกษา การแสวงหาความรู้ ตลอดจนการประกอบอาชีพ ดังนั้นประเทศไทยจึงมองเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษในยุคศตวรรษที่ 21 มากที่สุด เพราะทักษะภาษาอังกฤษจะช่วยพัฒนานักเรียน นักศึกษา และบุคลากรทุกอาชีพที่จำเป็นต่อตลาดแรงงานโดยผู้ที่มีทักษะด้านภาษาอังกฤษในระดับดีมากก็จะได้รับโอกาสทางอาชีพที่ดีในการออกไปทำงานต่างประเทศเช่นเดียวกัน

ประเทศไทยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เพราะมาตรฐานความสามารถด้านภาษาอังกฤษเปรียบเสมือนกุญแจสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยใช้กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่พัฒนามาจากกรอบอ้างอิงสหภาพยุโรป ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบความสามารถทางภาษาและบ่งชี้ถึงระดับการใช้ภาษาอังกฤษในการฟัง พูด อ่าน และเขียน เทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากล และเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนและก้าวทันโลก จากความสำคัญของภาษาอังกฤษดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงเนื้อหาและเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีความทันสมัยต่อสังคมโลก ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้มุ่งเน้นภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นหลัก ดังนั้นการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันจึงควรได้รับการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยนำกรอบอ้างอิง CEFR มาใช้ในการปฏิรูปการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนและนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันประเทศไทย

ความสำคัญของภาษาอังกฤษของคนไทยในฐานะพลเมืองของสังคมโลก

เมื่อปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเป็นทางการ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่าง ประเทศในทุกด้าน รวมถึงสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาติในประชาคมอาเซียน โดยในกฎบัตรอาเซียนมาตราที่ 34 ระบุให้ใช้ภาษาทำงานของอาเซียน คือภาษาอังกฤษ (The working language of ASEAN shall be English) ซึ่งหมายถึง ประชาชนในภูมิภาคอาเซียนทั้ง 10 ประเทศจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้นในการติดต่อสื่อสาร

นอกเหนือจากภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ ซึ่งไม่เพียงแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละรัฐ หรือนักธุรกิจผู้ค้าขายระหว่างประเทศเท่านั้นแต่ยังหมายรวมถึงคนไทยที่มีวิถีการดำเนินชีวิตที่จะต้องพบเจอกับผู้คนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านหรือเดินทางข้ามประเทศเพื่อหางานทำหรือแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าให้กับตนเอง โดยเมื่อหลายปีที่ผ่านมามีแรงงานต่างด้าวจำนวนมากอพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ในแถบอาเซียน เช่น เมียนมาร์ ลาว กัมพูชาและเวียดนาม เข้ามาทำงานในประเทศไทยในปี 2563 จำนวนมากกว่า 3 ล้านคน(สำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว, 2563) ซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศและทุกจังหวัด และปัจจุบันประเทศไทยกำลังพัฒนาตัวเองไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม จึงจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความสามารถด้านภาษา โดยแรงงานที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษจะได้รับค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในอาชีพมากกว่าผู้อื่น จะเห็นได้ว่าในยุคศตวรรษที่ 21 ทักษะภาษาต่างประเทศนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนไทยเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในสังคมโลกที่เชื่อมโยงถึงกันได้ รู้และเข้าใจความแตกต่างของบุคคลต่างวัฒนธรรมด้วยเหตุนี้คนไทยจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญต่อตนเองในการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็นการยกระดับคุณภาพที่สูงขึ้นอีกให้กับคนไทยเช่นกัน

ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของคนไทยในยุคปัจจุบัน

ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยการจะได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพนั้น รัฐบาลหรือหน่วยงานจำเป็นต้องจัดระบบการศึกษาให้มีมาตรฐานเน้นพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างทุนปัญญาของบุคลากรอย่างยั่งยืน เพื่อการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและเพื่อพัฒนาส่งเสริมความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง เช่น ด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านธุรกิจและด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) มีนโยบายในการเสริมสร้างสมรรถนะความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ซึ่งถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนของประเทศไทย เนื่องจากความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยอยู่ในระดับต่ำมาก ในขณะที่ประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งพัฒนาประเทศให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษจึงเป็นส่วนสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ

จากผลการสำรวจดัชนี EF English Proficiency Index ปี 2020 พบว่า การจัดอันดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษนั้น เนเธอร์แลนด์มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอันดับ 1 ตามด้วย สวีเดน, นอร์เวย์, เดนมาร์ก และสิงคโปร์ โดย EF Education First ได้ทำการทดสอบการความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนทั่วโลก ซึ่งวัดทักษะจากผู้ใหญ่ทั้งหมด 2.3 ล้านคน โดยแบ่งผลการทดสอบเป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสูงมาก-ต่ำมาก จากประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักหรือภาษาแม่ ซึ่งผลจากการจัดลำดับคะแนนนั้นประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ 89 จาก 100 ประเทศที่เข้าร่วมการทดสอบ ด้วยผลคะแนน 48.54 และจัดอยู่ในกลุ่มที่ใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับ “ต่ำมาก” และเมื่อเปรียบเทียบกับกับประเทศในภูมิภาคเอเชียที่เข้าร่วมการทดสอบ 24 ประเทศ ประเทศไทยจึงถูกจัดอันดับที่ 20 และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน พบว่าคะแนนของประเทศไทยอยู่ในตำแหน่งรั้งท้าย รองจากเมียน

นมารซึ่งอยู่ในอันดับที่ 93 จาก 100 ประเทศทั่วโลกเท่านั้น และในปี 2019 การทดสอบยังแสดงให้เห็นว่า กรุงเทพมหานครได้ 50.70 คะแนน จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ‘ระดับต่ำ’ เช่นเดียวกับผลคะแนนการวัดระดับความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยในแต่ละภูมิภาคว่ากลุ่มประชากรในภาคเหนือและภาคกลางมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษมากกว่ากลุ่มประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ประมาณ 3-5 คะแนน ซึ่งยังเป็นคะแนนอยู่ในระดับต่ำมาก เช่นเดียวกับข้อมูลการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) พบว่าผลคะแนนสอบโอเน็ตวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้คะแนน 20-35 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งเป็นผลคะแนนที่ต่ำกว่ารายวิชาอื่นๆ นอกจากนี้ผลการทดสอบ TOEFL ของคนไทย คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 78 จาก 120 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยที่ 82 คะแนน ทั้งนี้หากประเทศไทยสามารถพัฒนาทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้เพิ่มขึ้นก็จะสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของประเทศในอนาคตได้อย่างมั่นคง

การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21

สำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนในยุคนี้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในยุคนี้จำเป็นต้องหากวิธีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 โดยวิวัฒนาการในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในรูปแบบเดิมนั้นจะเป็นการสอนที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการบรรยายให้ความรู้ในห้องเรียน โดยยึดหนังสือเรียนเป็นสื่อในการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้เพียงอย่างเดียว จากวิธีการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวทำให้ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาทักษะความคิด จึงทำให้ไม่ได้พัฒนาทักษะภาษาอย่างเต็มที่ เพราะผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากเพียงตำราเรียนไม่ได้เชื่อมโยงความรู้ที่เรียนในห้องเรียนกับประสบการณ์จริงในการทำงาน จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ดังนั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล การจัดการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 นั้นจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียน โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เน้นกิจกรรมการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ เรียนรู้ร่วมกันและมีทักษะในการทำงานเป็นทีมเพื่อแก้ปัญหา

สำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษานั้นบัณฑิตได้รับการคาดหวังให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและการขยายขอบเขตการเรียนรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนของตนเอง แม้ว่านักศึกษาไทยจะเรียนภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นระยะเวลาเกินกว่า 10 ปี ก็ยังคงพบว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษนั้นยังไม่ดีเท่าที่ควร โดยปัญหาที่พบบนนั้นคือ ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆกับชาวต่างประเทศได้ ไม่สามารถอธิบายหรือตอบโต้ข้อซักถามในการนำเสนอผลงาน เป็นต้น ถึงแม้ว่านักศึกษาจะรับรู้ถึงประโยชน์และความสำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษ แต่ก็ยังคงขาดความสามารถและความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์

ต่างๆ ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรปรับรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ที่สอดคล้องกับความเป็นจริง เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ตนเอง รู้จักการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21

การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายถึง การพัฒนาทักษะทางการพูด โดยผู้พูดจำเป็นต้องใช้ความสามารถทางด้านภาษาหลายด้านประกอบกัน เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ดังนี้

สมิตรา อังควฒนกุล (2540) ได้ให้ความหมายว่า การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิดและความเข้าใจให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงจุดมุ่งหมายของผู้พูด ดังนั้นทักษะการพูดจึงเป็นทักษะสำคัญสำหรับบุคคลในการสนทนาในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

อวยชัย ผกามาต (2542) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นการสื่อสารทางความคิด ความต้องการและประสบการณ์ไปสู่ผู้ฟัง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ โดยใช้น้ำเสียงภาษา และกริยาท่าทางอย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การพูด หมายถึงกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึก ความต้องการ ความคิด ด้วยน้ำเสียง ภาษา หรือกริยาอาการไปยังผู้ฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจโดยผู้ฟังอาจจะตอบโต้หรือไม่ก็ได้

วิธีการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21

การที่จะพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียน นักศึกษา และบุคลากรให้อยู่ในระดับที่สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยหลักการสร้างเจตคติเชิงบวก การสร้างแรงจูงใจ และการเพิ่มความรู้และพัฒนาทักษะเพื่อให้เกิดความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างลึกซึ้ง มีความคล่องแคล่ว ถูกต้องและสละสลวยเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่มีการแข่งขันสูงขึ้นในทุกด้าน

1. การสร้างเจตคติเชิงบวก (Positive Attitude) เจตคติของผู้เรียนส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาภาษาต่างประเทศในทุกระดับการศึกษา โดยผู้ที่มีเจตคติเชิงบวกนั้นจะเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษา และฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา เช่น ผู้เรียนรู้สึกชื่นชอบวิชา กลวิธีการสอน และชื่นชมอาจารย์ผู้สอน จะเห็นได้ว่าผู้เรียนที่มีทัศนคติเชิงบวกจะประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สองได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีทัศนคติเชิงลบ เช่น ผู้เรียนไม่ชื่นชอบรายวิชา กลวิธีการสอน หรือไม่ชื่นชมอาจารย์ผู้สอน ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่ที่มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อันเนื่องมาจากเรียนแล้วไม่เข้าใจ ผลการเรียนไม่ดี รู้สึกไม่สนุกกับการเรียน วิธีการสร้างเจตคติที่ดีเชิงบวกในการเรียนภาษาอังกฤษนั้นผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนและใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องแก่ผู้เรียน เพื่อสร้างความสนุกสนานและสร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งผู้สอนมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนเจตคติเชิงลบของวัฒนธรรมที่มีต่อเจ้าของภาษาและกระบวนการเรียนรู้ภาษาเพราะการมีเจตคติเชิงบวกจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความพยายามในการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จมากขึ้นในด้านความสามารถทางภาษาและการพัฒนาทักษะเฉพาะทาง เช่น การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนอริสรา จรูญธรรม (2559) ได้กล่าวถึงเจตคติว่า เจตคติเป็นความรู้สึกหรือความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งส่งผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นตามทิศทางของเจ

คติที่ตนเองมี โดยองค์ประกอบของเจตคตินั้นมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นความรู้ความคิดความเข้าใจของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ 2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่มาเป็นตัวกระตุ้น โดยความรู้สึกเป็นผลมาจากความคิด เมื่อบุคคลมีความคิดในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลนั้นจะแสดงความรู้สึกหรือยอมรับต่อสิ่งนั้น 3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นความรู้สึกโน้มน้าวที่บุคคลปฏิบัติซึ่งอยู่ที่ทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้บุคคลอาจจะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติที่มีอยู่แต่อาจจะไม่เสมอไปทุกกรณี

2. การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) บริเวอร์และเบอร์เกส (Brewer & Burgess, 2005) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ภาษาซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จหรือกระทำให้บางสิ่งบางอย่างให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้แรงจูงใจส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแนวทาง และเกิดพลังช่วยกระตุ้นความสนใจ พัฒนาความสนใจและการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตลอดจนการเลือกพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นต้น ดังนั้น แรงจูงใจมีอยู่ด้วย 2 ประเภท

1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) เป็นสิ่งกระตุ้นหรือผลักดันมาจากภายในตัวบุคคลซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความสนใจ ความคิดเห็น ความพอใจ และความต้องการ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ถาวรซึ่งจะทำให้ตนเองรู้สึกว่ามีความสามารถและมีศักยภาพ โดยไม่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น บุคคลมีความต้องการที่จะศึกษาเล่าเรียนเพื่อหาความรู้ หรือมีความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อสำหรับการสนทนากับชาวต่างชาติเช่นเดียวกันมีความปรารถนาให้ตนเองมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับเจ้าของภาษาที่ผู้เรียนชื่นชมยกย่อง

2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอกจนเกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากภายนอกตัวบุคคลที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆ เช่น การได้รับรางวัล คำชม หรือคำยกย่อง แรงจูงใจในลักษณะนี้เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราว โดยบุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าว ในกรณีที่ต้องการสิ่งตอบแทนเท่านั้นเช่น นักศึกษาตั้งใจเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพราะเชื่อว่าจะช่วยให้ตนเองได้งานทำที่ดี โดยผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความต้องการการนับถือและยอมรับจากสมาชิกภายในกลุ่มเป็นต้น ดังนั้นแรงจูงใจจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญ การสร้างแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกแรงจูงใจจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญ แรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นแรงขับให้ผู้เรียนภาษาต่างประเทศสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาได้ อย่างไรก็ตามความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนภาษานั้นขึ้นอยู่กับระดับของแรงจูงใจเช่นเดียวกัน

3) การเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ (More knowledge and More skills) เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนการพูดและการฟัง ซึ่งทักษะแต่ละทักษะนั้นจะเป็นตัวที่ช่วยส่งเสริมกัน ให้ผู้เรียนมีทักษะและมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนที่สร้างความสนใจและกระตุ้นการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้และประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน การที่ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องเริ่มต้นจากต้นที่ตัวผู้เรียนก่อน เพราะ

ผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องมีการพึ่งพาตนเอง ซึ่งในการพึ่งพาตนเองของผู้เรียนนั้นจะต้องมีการวางวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การแสวงหาความรู้ การศึกษาศัพท์และไวยากรณ์ การศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษา และการศึกษาเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา จะทำให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารและเข้าใจภาษาได้อย่างแจ่มแจ้ง การพัฒนากลยุทธ์การเรียนรู้และการลงมือปฏิบัติถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งในวิชาทักษะจะมีการเน้นการปฏิบัติแต่ก็ให้ความสำคัญในเรื่องของทฤษฎีอยู่ การฝึกทักษะทางภาษาเป็นการฝึกทักษะหลายๆครั้งจนทำให้ผู้ฝึกเกิดทักษะการสื่อสารโดยผู้เรียนสามารถฝึกภาษาอังกฤษได้จากแหล่งเรียนรู้รอบตัว เช่น เจ้าของภาษา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ตที่เป็นภาษาอังกฤษ (บริทธิชเคานซิล, 2561,ออนไลน์)

กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป: CEFR

กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป หรือ Common European Framework of Reference for Languages: CEFR) หมายถึง กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรปซึ่งจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ในปี ค.ศ. 2002 สภาแห่งสหภาพยุโรปได้กำหนดให้ใช้กรอบอ้างอิง CEFR ในการตรวจสอบความสามารถทางภาษา ปัจจุบันกรอบอ้างอิง CEFR ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นมาตรฐาน ในการจัดลำดับความสามารถทางภาษาของแต่ละบุคคล

CEFR ได้จำแนกเกณฑ์วัดและการประเมินผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่มหลัก และแบ่งเป็น 6 ระดับความสามารถ ดังนี้ ตามลำดับความง่ายไปหายากหรือต่ำไปหาสูง ได้แก่ 1) ระดับ A หมายถึงความสามารถระดับปฐมหรือระดับต้น แบ่งเป็นกลุ่ม A1 และ A2 2) ระดับ B หมายถึง ความสามารถระดับกลางแบ่งเป็นกลุ่ม B1 และ B2 และ 3) ระดับ C หมายถึงระดับความสามารถระดับสูงหรือก้าวหน้า แบ่งเป็นกลุ่ม C1 และ C2 แต่ละระดับมีคำอธิบายเฉพาะเกี่ยวกับความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนสามารถทำได้ ทั้งนี้ในแต่ละระดับได้กำหนดความสามารถในการใช้ภาษา ดังนี้

ระดับ	คำอธิบาย
A1	ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าใจประโยคง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน สามารถแนะนำตัวเองและผู้อื่นยังสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับบุคคลอื่นได้ เช่น เขาอยู่ที่ไหน รู้จักใครบ้าง มีอะไรบ้าง และตอบคำถามเหล่านี้ได้ ทั้งยังสามารถเข้าใจบทสนทนาเมื่อคู่สนทนาพูดช้าและชัดเจน
A2	ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าใจประโยคในชีวิตประจำวันในระดับกลาง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวการใช้จ่ายใช้สอย สถานที่ ภูมิศาสตร์ การทำงาน และสามารถสื่อสารในประโยคในการแลกเปลี่ยนข้อมูลทั่วไป และการใช้ชีวิตประจำวัน สามารถบรรยายความฝัน ความคาดหวัง ประวัติ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้

B1	ผู้เรียนสามารถพูด เขียน และจับใจความสำคัญของข้อความทั่ว ๆ ไปได้ เมื่อเป็นหัวข้อที่คุ้นเคยหรือสนใจ เช่น การทำงาน โรงเรียน เวลาว่าง ฯลฯ สามารถจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางในประเทศที่ใช้ภาษาได้ สามารถบรรยายประสบการณ์ เหตุการณ์ ความฝัน ความหวังพร้อมให้เหตุผลสั้น ๆ ได้
B2	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับดี สามารถใช้ภาษา พูดและเขียนได้แทบทุกเรื่องอย่างถูกต้องและคล่องแคล่วขึ้น รวมทั้งสามารถจะอ่านและทำความเข้าใจบทความที่มีเนื้อหายากขึ้นได้
C1	ผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อความยาว ๆ ที่ซับซ้อนในหัวข้อหลากหลาย และเข้าใจความหมายแฝงได้ สามารถแสดงความคิดเห็นความรู้สึกของตนได้อย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่ต้องหยุดคิดหาคำศัพท์สามารถใช้ภาษาทั้งในด้านสังคมการทำงาน หรือด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพูดและเขียนข้อความที่ซับซ้อนได้อย่างชัดเจนและถูกต้องตามโครงสร้าง ไวยากรณ์ พร้อมทั้งสามารถใช้คำเชื่อมประโยคได้อย่างถูกต้อง
C2	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างดีเยี่ยมใกล้เคียงเจ้าของภาษาสามารถใช้ภาษามาตรฐานได้อย่างสละสลวย ถูกต้องตามจุดประสงค์ที่จะสื่อสารได้ดี สามารถอ่านบทความที่เป็นภาษาต้นฉบับ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวรรณกรรม) ได้เข้าใจ สามารถและเลือกใช้ภาษาสำหรับพูดและเขียนได้อย่างเหมาะสม

การใช้กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป หรือ CEFR มาใช้ในประเทศไทย

ในการนำกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป หรือกรอบอ้างอิง CEFR มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1. ใช้กรอบ CEFR เป็นตัวกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้ระดับความสามารถทางภาษาทั้ง 6 ระดับของ CEFR เป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับ โดยมีการจัดตั้งหน่วยงานสำหรับการจัดทดสอบหรือวัดผลและสามารถนำระดับการสอบที่เทียบเคียงผลคะแนนกับระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบ CEFR เพื่อให้ทราบถึงระดับความสามารถทางการเรียนภาษาผ่านเกณฑ์ระดับความสามารถที่กำหนดหรือไม่

2. ใช้กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรปในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยนำระดับความสามารถทางภาษาที่กรอบอ้างอิง CEFR กำหนดไว้ในแต่ละระดับ นำมากำหนดรูปแบบหลักสูตร และออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากคำอธิบายความสามารถทางภาษาของระดับนั้น

3. ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักระดับความสามารถทางภาษาและคำอธิบายความสามารถทางภาษาที่กรอบอ้างอิง CEFR กำหนดไว้แต่ละระดับ มาเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. ใช้ในการทดสอบ และการวัดผล โดยแบบทดสอบต้องสามารถเทียบเคียงผลได้กับกรอบอ้างอิง CEFR เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับความสามารถของผู้เข้าทดสอบ ซึ่งนำไปสู่แนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอน หรือสื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถตามเป้าหมายที่กำหนด

5. ยกระดับความสามารถการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) เป็นไปตามกรอบหลักของ CEFR ประเมินความรู้พื้นฐานของครู ฝึกอบรมครู

สำหรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป หรือ CEFR นั้น การจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบจากการเรียนการสอนที่เน้นไวยากรณ์มาเป็นเน้นการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นหลัก (Communicative Approach) โดยเริ่มจากการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนตามลำดับ โดยการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นตามสภาพแวดล้อม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นกระบวนการสอนตามแนวคิดนี้จะเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆเพื่อสนับสนุนให้เกิดความกล้าแสดงออกทางภาษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนนำไปสู่ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และนำภาษาไปใช้ได้จริงมีความถูกต้องและเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับในสังคม (เสาวลักษณ์ รัตนาวิซซ์, 2550, น. 148) สำหรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยวิธีการที่เหมาะสมและถูกต้องตามกาลเทศะ ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเสนอ (Presentation) ขั้นฝึก (Practice) และขั้นนำไปใช้เพื่อการสื่อสาร (Production) และเมื่อได้รับการเสริมแรงบวก ก็จะกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการพยายามที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร โดยมีแรงจูงใจ เช่น การให้รางวัล คำชมเชย ประกาศนียบัตร เป็นต้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ

สรุป

จากการที่ได้นำเสนอทั้งหมดข้างต้นนั้น ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยจำเป็นต้องยกระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียน นักศึกษา และบุคลากรในประเทศ เพราะภาษาเปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญในการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษแบบองค์รวม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 นั้นจำเป็นต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้โดยเน้นความสามารถในการใช้และการสื่อสารภาษาอังกฤษเป็นหลักอันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศ และเป็นไปตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางสหภาพยุโรป (CEFR)

เอกสารอ้างอิง

- เจนจิรา ชัยปาน ทรายขวัญ พรหมแก้ว และ สิทธิศรีนาค.(2556).ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตร สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ชั้นปีที่ 4. ภาคนิพนธ์ ศิลปศาสตรบัณฑิต. คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- มิตรรา อังวัฒน์กุล.(2540).วิธีสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เมธิรา ผาตินุวัตติ.(2562). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และแนวทางการบูรณาการทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในวิชาภาษาอังกฤษสำหรับการบิน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นายเรืออากาศ, 7, 34-42. สืบค้น 7 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://so04.tcithaijo.org/index.php/KANNICHA/article/view/218391/154991>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: บริษัท จามจุรีโปรดักส์ จำกัด.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย.(2550).การสังเคราะห์ผลงานวิจัยของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยและภาษาอังกฤษแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ:กรุงเทพฯ.
- อวยชัย ผกามาศ.(2542).วาทกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3: สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- อริสรา จรณธรรม.(2559).มาตรวัดเจตคติ. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.sci.rmutp.ac.th/web2556/km/wp-content/uploads/2016/01/KM-59-178มาตร วัดเจตคติ.pdf. สืบค้น 12 ตุลาคม 2563
- Brewer, E. W., & Burgess, D. N. (2005). “Professor’s role in motivating students to attend class”. *Journal of Industrial Teacher Education*, 42(3), 24.
- British Council. วิธีที่ช่วยพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษให้มีสำเนียงคล้ายเจ้าของภาษามากที่สุด. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล :<https://www.britishcouncil.or.th/english/tips/how-to-improveyour-english-pronunciation-to-talk-like-a-native> [28 กันยายน 2561].
- EF. Education First, <http://www.ef.co.th/2020>